

Silvicultura, prelucrarea lemnului și industria mobilei – domenii de excelență ale Regiunii Centru

Bazate pe valorificarea materiei prime locale, industria de prelucrare a lemnului și fabricarea mobilierului au o tradiție solidă în toate județele Regiunii Centru. De-a lungul timpului, aceste 2 industrii s-au dezvoltat continuu și au suferit schimbări structurale majore pentru a se adapta la cerințele pieței și pentru a ține pasul cu progresul tehnologic. Un factor decisiv care a contribuit la dezvoltarea acestui domeniu îl constituie existența instituțiilor din învățământul preuniversitar și universitar cu profil silvic și de prelucrare a lemnului care au format specialiști bine pregătiți în aceste domenii. Astăzi, cele două sectoare economice antrenează 15,5% din forța de muncă din industria prelucrătoare și realizează 16,6% din exporturile regionale.

Resursele naturale. Fondul forestier al Regiunii Centru

Vegetația forestieră acoperă 36,5% din suprafața regiunii, constituind principala resursă economică a locuitorilor din localitățile montane și asigurând un bun echilibru ecologic. Predomină pădurile de foioase (55% din suprafață), urmate de cele de rășinoase.

Tab. 1 Suprafața ocupată cu vegetație forestieră

	-mii hectare-						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Romania	6484,6	6469,9	6494,7	6515,1	6519,4	6529,1	6538,5
Regiunea Centru	1264,5	1252,4	1257,3	1255,6	1259,5	1259,9	1264
Alba	206,8	206,9	206,4	206,3	206,6	206,1	206,2
Brașov	202,9	202,9	204,3	204,3	204,3	204,7	205
Covasna	175,1	162,6	168,7	167,2	170,2	170,2	171,3
Harghita	272,8	264,8	264,1	262,3	262,4	262,4	264,1
Mureș	208,5	225,2	219,4	219,6	219,7	219,8	219,7
Sibiu	198,4	190	194,4	195,9	196,3	196,7	197,7

Sursa: Institutul Național de Statistică

Fondul forestier din Regiunea Centru este unul bogat și diversificat, favorizând dezvoltarea industriei de prelucrare a lemnului în centre mai mici situate în zona montană. El reprezintă un element de baza în obținerea biomasei prin prelucrarea materialelor rezultate din valorificarea lemnului. Cele mai extinse suprafețe forestiere se găsesc în zona montană ce cuprinde părți importante din cele trei ramuri ale Carpaților României, Subcarpații Transilvaniei și dealurile înalte aflate la contactul cu Depresiunea Colinară a Transilvaniei.

Tab. 2 Structura suprafețelor forestiere din Regiunea Centru în anul 2013

-mii ha-

Total	1264
Păduri, din care	1244,3
- Rășinoase	566
- Foioase	678,3
Alte terenuri	19,7

Sursa: Institutul Național de Statistică

Cu un volum de peste 4,2 milioane mc de lemn recoltat în anul 2013, Regiunea Centru este **al doilea bazin de recoltare forestieră al României** (după Regiunea Nord-Est) și **prima regiune în ce privește producția de cherestea**. Față de anul 2007, se înregistrează o creștere de cca 5% la nivel regional, însă evoluțiile la nivel județean sunt divergente. Astfel, patru din cele șase județe au avut creșteri, în timp ce Mureșul și Harghita și-au redus cantitatea de lemn recoltat. Legislația în domeniul silvic, conținând prevederi de protecție a fondului forestier, reglementează și limitează volumul exploatabil de lemn, asigurând o dezvoltare sustenabilă a acestui domeniu economic. O altă limitare importantă decurge din infrastructura de drumuri forestiere insuficient și inegal dezvoltată.

Tab. 3 Volumul de lemn recoltat

-mii mc-

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Romania	17237,6	16704,6	16519,9	16991,6	18705	19081,2	19063,8
Regiunea Centru	4040,9	3937,3	4185	3911,8	4385,2	4265,4	4237,2
Alba	413,5	426,5	397,8	526,3	665,3	664,7	590,8
Brașov	600,9	646,8	695,3	815,7	761,6	738,7	846,9
Covasna	485,4	443,6	495,7	511,6	545,3	576,4	626,2
Harghita	1172,1	1279	972,8	999,8	1031,2	983,9	1095,5
Mureș	922	674,3	708,7	554,5	877,2	809,3	574,4
Sibiu	447	467,1	914,7	503,9	504,6	492,4	503,4

Sursa: Institutul Național de Statistică

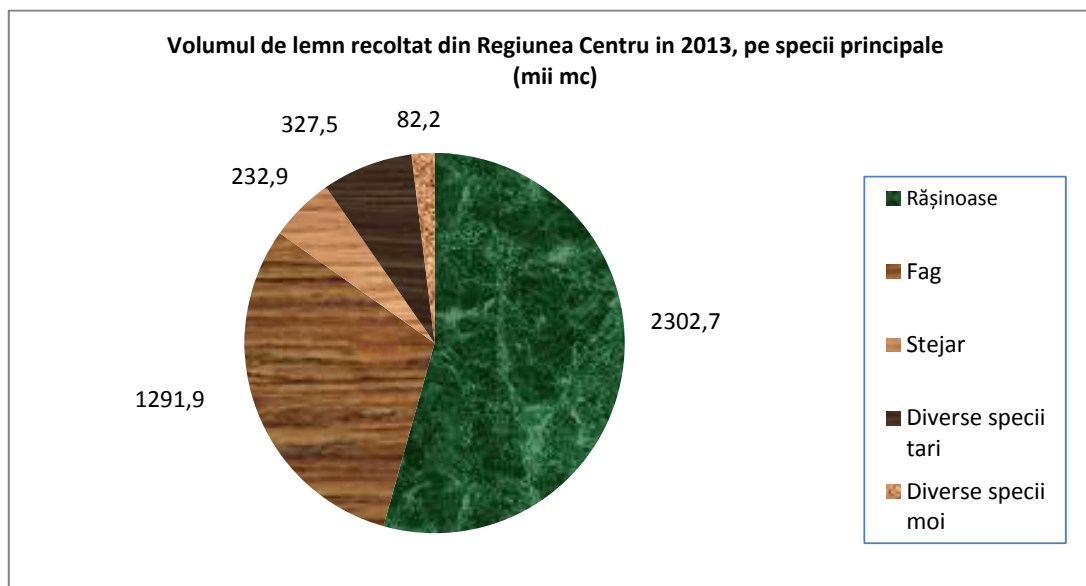

Fig. 1

Situația industriei de prelucrare a lemnului și de fabricare a mobilei în România

La nivel național, ponderea subramurii industriale „Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută” în totalul valorii realizate de industria prelucrătoare, a înregistrat o ușoară creștere în perioada 2008-2011 ajungând la 2,6%, în timp ce ponderea subramurii „Fabricarea mobilei” s-a menținut la 1,9%.

Tab. 4 Ponderea industriei lemnului și a fabricării mobilei în total industrie, la nivel național

-%-

	2008	2009	2010	2011
Total industrie	100	100	100	100
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută	2,3	2,4	2,5	2,6
Fabricarea de mobilă	1,9	1,8	1,7	1,9

Sursa: Institutul Național de Statistică

Datele statistice la nivel național pentru perioada 2008-2011 arată un declin al numărului de companii și a numărului de salariați atât în industria de prelucrare a lemnului cât și în industria de fabricare a mobilei. Cifra de afaceri totală realizată de companiile active în industria lemnului a înregistrat o scădere în anul 2009 urmată de o creștere semnificativă în anul 2010. Cifra de afaceri realizată de firmele din industria mobilei au cunoscut, de asemenea, ușoare redresări atât în 2010 cât și în 2011. Productivitatea muncii s-a îmbunătățit în ambele ramuri analizate, sporul de productivitate fiind mai mare în cazul prelucrării lemnului.

Exporturile directe au înregistrat scăderi ușoare în perioada 2008-2009, redresându-se apoi anul 2010. Conform datelor Institutului Național de Statistică, exporturile aferente anului 2013 însumează 1,88 miliarde euro în cazul secțiunii produselor din lemn , exclusiv mobila și de 1,81miliarde euro în cazul grupei produselor de mobilier, ambele fiind în creștere față de anul anterior. Astfel, ponderea celor două grupe a ajuns la 3,8% respectiv 3,7% din totalul exporturilor românești. Principalele piețe pentru exporturile de mobilă sunt în ordine: Franța, Germania și Italia, aici predominând produsele de mobilier din lemn masiv.

Situația industriei de prelucrare a lemnului și a industriei de fabricare a mobilei la nivel regional

Începând cu deceniul al 6-lea din secolul trecut, dezvoltarea industriei de prelucrare a lemnului a fost susținută de cerințele în creștere ale pieței interne și de avantajele oferite de piețele din țările învecinate și din fosta URSS. În perioada anilor 1950-1970, în toate județele regiunii s-au pus în funcțiune întreprinderi mari de prelucrare a lemnului și de mobilă, ce au reușit treptat să pătrundă pe tot mai multe piețele din Europa, inclusiv în unele state din Europa Occidentală. Astfel, la nivelul celor șase județe ce compun astăzi Regiunea Centru, în industria de prelucrare a lemnului și în industria mobilei lucrau în urmă cu 20 ani câteva zeci de mii de salariați, iar pentru multe localități mai mici din zona montană, industria lemnului constituia principala activitate economică.

Evoluția industriei de prelucrare a lemnului și a industriei de fabricare a mobilei în ultimii 20 ani

În ultimele 2 decenii, industria de prelucrare a lemnului **a suferit transformări majore**. Alături de marile unități de prelucrare au apărut numeroase întreprinderi private mici care au reușit să creeze o puternică concurență firmelor mai vechi. Printr-o flexibilitate sporită și un grad mare de adaptabilitate companiile mici, având sub 250 angajați, au ținut mai ușor pasul cu schimbările rapide intervenite pe piață. Pe de altă parte, se constată o orientare mai fermă a consumatorilor români către produsele autohtone de calitate.

Totodată, **companii multinaționale** din domeniul prelucrării lemnului, prin achiziții ale unităților de producție existente sau prin investiții greenfield de mare capacitate, au intrat pe piața regională, realizând investiții ce însumează sute de milioane de euro. Grupuri industriale importante precum HolzindustrieSchweighofer și Kronospan din Austria au construit la Sebeș și Brașov fabrici de produse lemnoase de mare capacitate. Sunt prezente de asemenea în regiune firme precum Losan (Spania), Holver (Austria), Parisot (Franța), Kastamonu (Turcia), acestea deținând unități de producție la Brașov, Sovata și Reghin, iar la Sebeș își desfășoară activitatea în domeniul mobilei alte câteva firme de talie mijlocie cu capital străin (SaviniDue, SchosswenderMobel, Atero). Stabilirea unor importante firme străine și implicit tehnologiile moderne aduse și sistemele de producție utilizate de acestea contribuie semnificativ la **creșterea capitalului de cunoaștere din regiune**. Totodată, aceste companii, alături de alți producători autohtoni mai vechi participă la dezvoltarea economică

a regiunii, inclusiv prin exporturile pe care le realizează. Principalele produse realizate sunt cheresteaua, plăci din lemn (panouri) cu diverse utilizări, furnire, parchet, uși și ferestre, alte produse finite și semifabricate precum și o gamă foarte variată de mobilă.

Aflată la intersecția mai multor domenii, **industria mobilei dispune în Regiunea Centru de un potențial remarcabil** ce poate fi dezvoltat prin valorificarea bogatei tradiții locale și impulsivitatea creativității și a designului modern. Acest important sector de activitate încorporează astăzi din ce în ce mai multă inovație, dezvoltarea lui făcându-se prin utilizarea de tehnologii moderne și materiale noi, iar ponderea produselor cu valoare adăugată mare a crescut sensibil. Câteva din companiile mai vechi din această branșă, prezente de mulți ani pe piețele internaționale, se bucură de o bună reputație consolidată prin calitatea deosebită a produselor exportate.

Firmele de talie medie și mică producătoare de mobilă sunt prezente în toată regiunea, însă o concentrare mai mare se înregistrează în județele Mureș, Harghita și Alba. Deși puțin numeroase și cu efective de personal în scădere, companiile mari ce activează în domeniul mobilei rămân jucători importanți pe o piață puternic concurențială. Cu toate că în această industrie predomină capitalul românesc, firmele cu capital străin și-au consolidat prezența în ultimii ani, principalii investitori provenind din țări precum Italia, Austria, Franța.

Tab. 5 Companii reprezentative din Regiunea Centru care activează în industria mobilei

Județul	Denumirea companiei	Categoria de mărime (anul 2013)
Alba	Transilvania Production	mijlocie ¹
	SaviniDue	mare ²
	SchosswenderMobel	mijlocie
	Ciatti HT	mică ³
	Sediro	mică
	Romwest	mică
	Albani Forex	mijlocie
	Maria Production	mică
	NuovaRomital	mică
	Mobila Aiud	mijlocie
	Iprodcoop	mijlocie
	Atero	mijlocie
	HCS Phoenix	mijlocie
Brașov	Divanissimi	mică
	Kalami Star	micro ⁴
	Luecker&Menkel	mică
Covasna	Mondoimpex	mică
	Moebelland	mică

¹ Nr. mediu de salariați cuprins între 50 și 249

² Nr. mediu de salariați depășește 250

³ Nr. mediu de salariați cuprins între 10 și 49

⁴ Nr. mediu de salariați cuprins între 0 și 9

Județul	Denumirea companiei	Categoria de mărime (anul 2013)
	ProductieFortunaforest	mijlocie
	Montana Trans	mijlocie
Harghita	Famos	mare
	Industry Transilvan	mijlocie
	Zetam	mijlocie
	SzelMob	mijlocie
	ComZoldFenyo	mică
	Gal Forest	mică
	Rozsa Fa	mică
	Prod Mob	mică
	DD Mobil Trans	mică
Mureș	Mobila Sovata (Parisot Group)	mare
	Mobex	mare
	Mobila Dalin	mare
	Larix Mobila	mare
	Saifamim	mijlocie
	Amis Impex	mijlocie
	Rowo	mare
	Remex	mijlocie
	Inter Mark	mică
	Mobinarta	mijlocie
	Timural Group	mică
	Xilomob	mică
	Nett Front	mică
Sibiu	Smeralda	mică
	Peresta International	mică
	Italian Style	mică

Sursa: ANAF

În ultima perioadă s-au pus bazele cooperării economice intra-sectoriale în cadrul unor structuri de tipul clusterelor economice sau al asociațiilor de producători. Funcționează deja la nivel regional **3 cluster** **în domeniile industriei lemnului și al mobilei**: *Clusterul regional al lemnului PRO WOOD, Clusterul REGIOFA, Clusterul mobilei Transilvania*, aceste structuri având menirea de a facilita accesul IMM-urilor la finanțare în vederea introducerii tehnologiilor noi de producție și achiziționării de utilaje moderne și de a contribui la creșterea gradului de internaționalizare și participare a companiilor mici din industria mobilei la rețelele europene de cooperare economică.

Exportul

Exporturile de lemn prelucrat și de mobilier la nivel regional în 2013 au însumat 1,12 miliarde euro, **reprezentând 16,6% din totalul exporturilor regionale** comparativ cu 7,4% la nivel național. În județul Alba cele 2 grupe de mărfuri dețin peste 53% din totalul exporturilor

judete, iar în județul Harghita 34%. În anul 2013 grupa produselor din lemn (exclusiv mobilă), reprezenta peste ¼ din exportul cumulată la nivel regional pe cele 2 grupe majore de mărfuri. Ponderea produselor cu un grad înalt de prelucrare și cu o valoare adăugată mare, încă redusă, va trebui să crească în perioada următoare pentru a face din sectorul lemnului un vector al dezvoltării inteligente.

Tab. 6 Valoarea exporturilor de produse din lemn și de mobilier în anul 2013

-Mii euro-

	România	Regiunea Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Produse din lemn	1880468	870356	527028	167549	13749	51145	90059	20826
Mobilă	1809866	254263	45820	27120	7816	51905	71085	50517
Total produse din lemn și mobilă	3690334	1124619	572848	194669	21565	103050	161144	71343

Sursa: Institutul Național de Statistică

Tab. 7 Ponderea exporturilor de produse din lemn și de mobilier în anul 2013

-%-

	România	Regiunea Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Produse din lemn	3,8	12,8	49,1	7,3	4,5	17,1	10,9	1,0
Mobilă	3,6	3,8	4,3	1,2	2,5	17,4	8,6	2,6
Total produse din lemn și mobilă	7,4	16,6	53,4	8,5	7,0	34,5	19,5	3,6

Resursele umane

În anul 2012, numărul de salariați din industria de prelucrare a lemnului și din cea a mobilei a fost de aproape **28 mii persoane, reprezentând 15,5% din numărul de salariați din industria prelucrătoare** și 13,5% din totalul salariaților din industrie la nivel regional. În județe precum Covasna, Harghita și Mureș aceste ponderi sunt chiar mai mari, depășind 20% sau chiar 30% din totalul forței de muncă din industria prelucrătoare. Datele statistice amintite mai sus arată că industria lemnului rămâne vitală pentru economia regiunii, însă dezvoltarea sa viitoare trebuie să țină cont de toate exigențele unei dezvoltări durabile a regiunii, reducând cât mai mult impactul negativ asupra mediului înconjurător.

Tab. 8 Numărul salariaților din industria lemnului și mobilei, la nivelul județelor din Regiunea Centru în anul 2012

	Numărul salariaților din industria de prelucrare a lemnului	Numărul salariaților din industria mobilei	Ponderea salariaților din industria lemnului și a mobilei în nr. total de salariați din ind. prelucrătoare (%)
Regiunea Centru	17299	10648	15,5
Alba	1928	1868	13,6

Braşov	2834	14	6,5
Covasna	4935	545	35,3
Harghita	4168	2486	33,1
Mureş	2272	4831	21,3
Sibiu	1162	904	5,2

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ultimii 5 ani, industria de prelucrare a lemnului a traversat o perioadă dificilă, multe firme fiind nevoite să-și restrângă sau chiar să-și suspende activitatea, Criza economică și financiară a condus la o contractare severă a cererii interne și externe, atât în ce privește cheresteaua și lemnul utilizat în construcții cât și în ce privește mobilierul și alte produse ale industriei lemnului. În doar 2 ani, între 2008 și 2010, în industria de profil s-au pierdut cca 9100 locuri de muncă la nivelul Regiunii Centru, (-26% din efectivul anului 2008). În aceeași perioadă, la nivelul totalului economiei regionale, s-a înregistrat o scădere a numărului de salariați de 13,5% , iar la nivelul industriei regionale scăderea numărului de salariați a fost de 22,4 % , Anii 2011-2012 înregistrează o redresare moderată a producției industriale și o creștere ușoară a numărului de salariați, inclusiv în activitatea de prelucrare a lemnului și a producției de mobilă. Trebuie menționat faptul că această redresare are loc într-un context economic european dificil, marcat încă de criza economică declanșată în anul 2008.

Tab. 9 Evoluția numărului de salariați în perioada 2008-2012

	2008							2010						
	Centru	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu	Centru	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu
Total economie	638464	91854	169429	50998	67335	136357	122491	552197	74577	145465	40858	59403	122832	109062
Total industrie	242503	39094	56265	22340	28290	46672	49842	188274	27415	44295	16141	22196	38898	39329
Ind. prelucrătoare	563783	35393	49299	20300	25649	388758	44384	162076	23952	38501	14477	19597	31441	34108
Ind. lemnului	20524	2414	2548	6039	4504	3304	1715	15883	1768	2401	4645	3680	2606	783
Fabr. mobilei	14552	3399	774	545	2478	6191	1165	10062	1835	507	497	1972	4551	700

Sursa: Institutul Național de Statistică

	2011							2012						
	Centru	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu	Centru	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu
Total economie	546445	73983	145274	41964	59506	114551	111167	567851	77467	151324	44533	62478	115815	116234
Total industrie	196787	29650	46420	16916	21598	40079	42124	207061	31456	49531	17294	22597	40772	45411
Ind. prelucrătoare	170950	26320	40650	15320	19098	32771	36791	180569	27869	43692	15541	20079	33350	40038
Ind. lemnului	16794	2083	2717	5084	3381	2587	942	17299	1928	2834	4935	4168	2272	1162
Fabr. Mobilei	10127	1850	38	456	2330	4637	816	10648	1868	14	545	2486	4831	904

Sursa: Institutul Național de Statistică

Nivelul de pregătire a forței de muncă este ridicat, formarea specialiștilor cu o înaltă calificare se face pe plan regional, atât la Universitatea Transilvania Braşov unde funcționează cele mai vechi și mai mari facultăți în domeniu din România (Facultatea de

silvicultură și exploatare forestieră, respectiv Facultatea de ingineria lemnului) cât și în cadrul celor 16 licee cu profil integral sau parțial silvic.

Redăm mai jos o listă a instituțiilor de învățământ din Regiunea Centru care formează personal specializat pentru industria lemnului:

- Instituții de învățământ universitar:
 - Facultatea de Silvicultură și Exploatare Forestiere (cu 2 centre de cercetări) <http://www.unitbv.ro/fsilvic/PrimaPagin%C4%83.aspx>,
 - Facultatea de Ingineria Lemnului (2 centre de cercetări) <http://www.unitbv.ro/fil/PrimaPagina.aspx>

- Instituții de învățământ preuniversitar:
 - Grup Școlar Forestier Câmpeni, jud. Alba
 - Colegiul Tehnic Timotei Cipariu Blaj, Alba
 - Colegiul Tehnic "Alexandru Domșa," Alba
 - Grup Școlar Silvic „Dr. Nicolae Rucăreanu”, Brașov
 - Liceul teoretic „Petru Rareș”, Feldioara, Brașov
 - Liceul Tehnologic "Körösi Cosma Sandor", Covasna
 - Liceul Tehnologic "Kós Károly" Sf. Gheorghe, Covasna
 - Grup Școlar Forestier „Venczel József”, Miercurea Ciuc, jud. Harghita
 - Colegiul Tehnic „Banyai Janos”, Odorheiu Secuiesc, Harghita
 - Liceul Tehnologic "Zeyk Domokos" Cristuru Secuiesc, Harghita
 - Grup Școlar „Ion Vlasiu”, Târgu Mureș, Mureș
 - Grupul Școlar „Lucian Blaga” Reghin, Mureș
 - Grup Școlar „Domokos Kazmer” Sovata, Mureș
 - Colegiul Silvic Gurghiu, Mureș
 - Școala de Arte și Meserii „C-tin Brâncuși” Târnăveni, Mureș
 - Liceul Tehnologic "Avram Iancu", Sibiu

Cercetarea experimentală și cercetarea aplicată dispun în Regiunea Centru de o infrastructură adecvată și o resursă umană valoroasă. Astfel, alături activitatea desfășurată în cadrul celor 4 centre de cercetare din domeniul silviculturii și ingineriei lemnului ce funcționează la Universitatea Transilvania Brașov, cercetarea dispune de structuri proprii:

- Stațiunea Silvică Experimentală Brașov (cu 2 baze experimentale: Săcele și Târgu Mureș)
- Institutul Național al Lemnului - Biroul din Brașov

Printre cele mai **importante provocări** ce stau în fața institutelor de cercetare din Regiunea Centru se numără îmbunătățirea cooperării dintre domeniul Cercetării și Mediul de afaceri, accelerarea aplicării în economie a rezultatelor cercetării și accelerarea transferului tehnologic către întreprinderile mici și mijlocii.